

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egy évre ... 38 kor.
Fél évre ... 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy óra ... 3 kor.

Nyilttári közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 857.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Csütörtök, október 4.

Hol voltak ők?

Czernin gróf külügyminiszter szenzációs békebeszéde még zeng s minden szavát visszazengik a Kárpátok alatt élő nyugalomért sóvárgó magyar szívek; a nemes gondolatok, mint csillagokat szóró rakéták világítanak bele a háborús éjszakába s minden jóra törekvő lélek siet a beleegyezés pecsétjével realizálni a békének ezt a beharangozó himnuszát.

Nem merjük elhinni sem, hogy akkor, midőn a mindenekfölött való Jónak, a békének útját egyengeti egy felelősségteljes állásban levő államférfiu: akadna olyan magyar politikus, aki ne szegődne hozzá imádságos lélekkel. Mégis kellemetlenül érinthet mindenkit az a szembeötlő valóság, hogy a magyar miniszterelnök történelmi hírességü ebédjéről „en block” távol maradtak a magyar politikai életnek azok az oszlopos tagjai, akik a béke útját hangos szóval — befelé — mindég egyengették. Andrássy Gyula gróf s az ugynevezett „Andrássy-csoport”, amelyhez Hadik János gróf és Windischgrätz Lajos herceg tartoznak, nem tartották szükségesnek, hogy ott legyenek, ahonnan világszerte elröpül a magyar öntudatnak s a magyar békevágyának becsületes szózata. Hol volt a hágai békepalotának ékes szavu orátora: Apponyi Albert gróf s a „nemzetközi békepropagandának” lelkes apostola: Károlyi Mihály gróf?

A „csupa gróf” urak, a zengő hangú és nemzetük vezérlétre vágyakozó politikusok elmaradhattak-e erről a politikai aktusról? Vagy kérdezzük így: Szabad volt-e elmaradniok, amidőn a politika házában és a népgyűléseken százszor hirdették, hogy minden béke-akciónak, bárhonnan jöjjön is, ők a leglelkesebb támogatói?! Mit gondol most az a nép, melynek szemébe annyiszor mondták ezeket az ígéket? Nem fogja-e azt mondani magában, hogy a magyar „politikus grófoknak” előbbvaló a személyes kis ügyük, mint a világ békéjének hirdetésével való szolidaritásuk? Nem fogja-e azt mondani, hogy Andrássyék haragszanak Czerninre, mert Andrássy Gyula gróftól s most méltó fölháborodásuknak azzal az alacsony gesztussal adnak kifejezést, hogy nem szívják el az ellentétellel a — békepipát. Nem fog-e az ilyen személyeskedő „vezérek”-ből kiábrándulni az a nép, amely lelkesedő sóvárgással hallgatja a békehangokat, s fölé, dermedt mozdulatlansággal lesi azt az ajkát, amely hivatta van a

béke közeledtét hirdetni? Mikor fognak már végre a magyar politikusok nagy és nemes missziójuk tudatára ébredni, mikor fogják belátni végre,

hogy a „vezérek”-nek nemesak joguk, de kötelezettségeik is vannak s mikor fog végre a magyar fórumon szent egységbe olvadni a szó és a — tett!?

Oroszországot tönkre tették a szövetségesei.

Az Aradi Közlöny részére írta: Szana Sándor dr.

Japán és Amerika a két ősi ellenség, melyek összecsapását várták, még a világháború folyamán a hegemoniáért, a Csendes Óceán birtokáért, kibékült egymással, meg egyezett egymással s mint hajdanában a pápa Amerika felfedezése után Torde Sillashan, ketté osztotta az egész világot Spanyolország és Portugália között, úgy most Wilson két részre osztotta a világot. Az angol diplomácia mesterműve a japán-amerikai entente, a mely megszünteti a régi évtizedes rivalitást a mindinkább fejlődő Unió és a mindinkább erősödő Japán között, amely következményeiben talán a világháború legjelentősebb eseményeinek egyike, amely eredményében nem más, mint a világtörténelem egy új aerájának a kezdete: Amerikáé a Nyugat, Japáné a Kelet.

Oroszország megmentése s támogatása a jelszó, de ennek az óriási birodalomnak anyagi romlása az amerikai japán megegyezés első következménye, amely a központi hatalmakknál jobban romlásba vitte szegény Oroszországot.

A mostani megegyezés Japán és Amerika között a közelmúlt eseményei alapján már várható volt: előrelátható volt akkor, a mikor Amerika Anglia oldalán a hadviselő államok sorába lépett, mert ekkor eleve ki volt zárva annak a lehetősége, hogy Amerika Anglia legrégebb szövetségese, Japán ellen nyíltan, vagy akár csak burkoltan is, ellenséges szándékkal viseltessék. Az új megegyezés szerint Amerika szabad kezét biztosít Japánnak Keleten, tehát Kelet-Ázsiában, természetesen Koreában is, továbbá Kinában és végül, ami a legérdekesebb, Mandsuriában és Szibériában is, tehát azokon a területeken, amelyek ma még orosz fennhatóság alatt állnak. Japán viszont lemond imperialisztikus törekvéseiről a Csendes Óceánon, az itt levő szigetekre nézve kijelenti a desinteressementjét és erről a vidékről elismeri, hogy Amerika érdekköréhez tartozik. Ezenkívül a két szerződő fél egymásnak gazdasági előnyöket biztosít, egyszóval elismeri, a nyitott ajtó politikáját.

Ezen új szerződés elsősorban természetesen Amerikának érdeke, amely a Keleten egy veszedelmes versenytárstól szabadult meg, úgy, hogy a jövőben főképpen az európai üzletre vetheti magát, míg Japánra nézve

ez a szerződés elsősorban abban érezteti hatását, hogy nem kell az Unió ellen állandó készenlétben lennie, hogy kellő pillanatban lecsaphasson, hanem kizárólag keleti érdekeinek élhet, igája alá hajthatja Kinát, kiterjeszkedhetik Mandsuriában, elfoglalhatja azokat a vidékeket, amelyeket fél évszázaddal ezelőtt Oroszország elvett Kinától.

A diplomáciai megegyezés Japán és az Unió között máris érezteti hatását és amint az alapszerződés éle Oroszország ellen irányul, úgy a szerződés alapján kötött megegyezés Oroszország gyöngítését célozza — szép szavakba burkolva. Amerikai lapok jelentése szerint Japán elvállalta, hogy Oroszország szükségletének legnagyobb részét 5 fedezi, továbbá, hogy az Amerika által Oroszországnak szállított hadiszereket és egyéb anyagokat japán hajók szállítják, végül az Oroszország részéről Japánban eszközölt megrendeléseket Amerika financirozza.

Német sikerek a 344-es magaslaton.

Berlin, október 3. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati haretér:

Rupprecht bajor trónörökös hadcsoportja:

A tengerparton, valamint Lange-mark és Zandvoorde között tegnap a tüzérségi harc ismét igen élénk fokokozódott, a harc vonal közepes szakaszain egyuttal a legerősebb foku tüzetámadássá. Reggel az ellenség ismét, de teljesen eredménytelenül iparkodott az előző napon a Menin-yperti uttól északra, harc árán szerzett területnyereségünket visszahódítani. Összes támadásait véres veszteségei mellett visszavertük.

A német trónörökös hadcsoportja:

A Laon-soissons-i ut mindkét oldalán a tüzérségek ismét élénk harci tevékenységet fejtettek ki. Az Aisne mentén Reimsnél és a Champagneben felderítő előretörések révén foglyokat és zsákmányt szereztünk. A Maas keleti partján tegnap reggel württembergi csapatoknak a 344-es magaslát északi lejtőjén, Somogni-ától keletre, sike-

rült a francia árkokat 1200 méternyi szélességben rohammal elfoglalniok. A nap folyamán a franciák nyolc elmentámadást intéztek ellenünk, hogy a meghódított területeiről visszaszorítsanak. A szívós ellenség még az új folyamán is nehányszor megrohant bennünket. A franciákat elkeseredett harcokban mindannyiszor visszavertük. Két francia hadosztályhoz tartozó több mint 150 fogoly maradt kezünkön. Az ellenség véres veszteségeit minden újabb hiábavaló rohamuk növelte. A tűzharc az ütközet színhelyéről a szomszédos arcvonal részekre is áterjedt és az egész nap folyamán, valamint éjjel is erős maradt. Repülőinknek az október 1-től 2-re virradó éjjelen London, Margate, Sherness és Dower ellen intézett bombatámadásai megfigyelésünk szerint jó hatásúak voltak. Az észak-franciaországi angol kikötőkre és forgalmi gőcpontokra is felismert sikerrel számos bombát dobunk. Gontermann hadnagy harminckilencedik, Berthold főhadnagy pedig huszonnyolcadik ellenfelet lőtte le légi harcban. A keleti harctéren és a Macedon arcvonalon nem volt nagyobb harci tevékenység. Ludendorff, első főszállás-mester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A négy gróf tüntetése.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Annak a külpolitikai vacsorának, amelyet Wekerle Sándor miniszterelnök adott Czernin Ottokár gróf tiszteletére, külön szenzációja az, hogy *Andrássy Gyula, Apponyi Albert és Hadik János* grófok nem mentek el a nevezetes összejövetelre. Természetesen ők is kapnak meghívót, de találtak alkalmas jogcímet, amelylyel kimentették távolmaradásukat. Wekerle savanyu arccal fogadta a kimagyarázásokat és udvariasan továbbította Czerninnek. A beavatottak tisztán látják a tüntető elmaradás okát és hátterét. *Andrássy* nem akart találkozni azzal a Czerninnel, ki az ő miniszterelnökségét megakadályozta, Apponyit ugyanez a kellemetlen érzés tartotta távol. *Hadik* gróf pedig egyszerűen asszisztált pártvezérének. A helyzet az, hogy a kormáypárt többségének, Apponyi és *Andrássy* pártjának vezérei a szó teljes értelmében megszakították az érintkezést a külügyminiszterrel.

Bécsből jelentik: Meg kell állapítani, hogy a bécsi politikai és diplomáciai körökben kinos feltűnést keltett, hogy Wekerle tegnapi történelmi nevezetességű ebédjén Apponyi Albert gróf, *Andrássy Gyula* gróf, *Hadik János* gróf és *Károlyi Mihály* gróf nem jelentek meg. Elmaradt tehát Czernin asztaltársaságából a kormányt támogató pártok több súlyos vezető embere. A legnagyobb feltűnést éppen *Andrássy Gyula* távolmaradása okozta. Az osztrák politikai körökben tisztában vannak azzal, hogy a távollevők ily alkalommal rendesen mehetséget tudnak, de ezt a mehetséget sokkal könnyebb adni, mint elfogadni. A távolmaradás annál jelentősebb, mert Czernin látogatását idejekorán bejelentették. *Andrássy* nemcsak becsvágya révén, de a köztudat szerint is külpolitikai tényezőnek tekintendő, akinek minden szava, minden tette komoly megfigyelés alá esik, ha külpo-

litikai mozzanatok merülnek fel. *Károlyi*, aki saját személyében nem olyan súlyos politikai tényező, mint *Andrássy*, mégis vezére egy külön politikai pártnak, szintén nem maradhatott el az estéről anélkül, hogy tartózkodása mögött különös jelentőséget ne keresen a közvélemény. Bécsi politikai körökben tartanak attól, hogy a négy gróf távolmaradását az ellenséges államokban úgy magyarázzák, hogy ez tüntetés akart lenni Czernin gróf politikája ellen.

Sikkasztással és csalással vádolt százados.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A temesvári hadosztálybíróóság ma érdekes per tárgyalását kezdte meg. A vádlottak mind a 29. gyalogezred kötelekébe tartoznak, a fővádlott egy százados, a többiek altisztek. A sikkasztásokat és csalásokat, amelyekkel a katonai ügyészség őket vádolja, Nagybecskerekben követték el 1914. év végétől 1915. márciusáig. A vádlottak: *Sachs* Viktor százados, *Biedl* Ebe tartalékos szakaszvezető, *Leitner* Viktor tartalékos káplár, *Ehmann* Lajos tartalékos szakaszvezető, *Jounovics* Eutym tartalékos őrmester, *Budai* János tartalékos számvevő altiszt és *Bukov* István első osztályu számvevő altiszt.

Sachs Viktor százados — akkor még főhadnagy — a háboru előtt, sőt a háboru elején is a hadsereg elleni büntetés miatt három évi súlyos börtönrre ítélt Reznicek Emil 29. gyalogezredbeli ezredes adjutánsa volt s mint ilyen teljes mértékben élvezte az ezredes jóindulatát és kegyét. *Sachs* kezelte a nagybecskereki katonai épületeket s mikor a háboru kitörésekor a szerb harctérre vezényelték, nem számolt el, holott akkor 1306 korona 26 fillérnek kellett volna birtokában lennie. Ugy tett, mintha nem érne rá. A harctéren *Singer* Gusztáv kapitány több ízben szólította fel az elszámolásra, de *Sachs* mindig kitérő választ adott. Egyszer hol azzal mentegetődzött, hogy az épületekről vezetett könyvei elvesztek, hol azt mondta, hogy a ládát, ahol a könyveket és a pénzt őrizte, feltörték és abbólmindent elloptak. Később a vizsgálat során beismerte, hogy *Singer* százados tényleg felszólította az elszámolásra, de — ugymond — nem hitte, hogy a százados komolyan veszi ezt s azért nem tett eleget a felszólításnak.

Mikor 1914. december elején *Sachs* is és *Singer* kapitány is visszatértek a szerb harctérről, az utóbbi, hogy magáról minden felelősséget elhárítson, írásban tett jelentést Reznicek Emil ezredesnek. Az ezredes azonban a jelentést ad acta tette és eltussolta kedveltjének ügyét.

Gescheck százados, a nagybecskereki 29. gyalogezred első pót századának parancsnoka akkor volt a harctérre vonulóban. Utódjait Reznicek ezredes *Sachs* Viktor századost szemelte ki. *Sachs* a pót századot és annak anyagi ügyeit 1914. december 22-én vette át *Gescheck*től és ettől az időtől fogva — amint a ma felolvasott vádirat mondja —

a sikkasztások és csalások egész sorát követte el.

Sachs a vádirat szerint, *Gescheck* századostól 4777 K élélmzési megtakarítást vett át, amelyet elsikkasztott. Ettől az időtől kezdve maga is azon volt, hogy minél nagyobb megtakarítást érjen el a század és a Nagybecskerekben átvonuló katonaság élélmzése körül. Ezen a címen 1915. március 23-ig 29.099 koronát vont el rendeltetésétől, amelyet saját céljaira fordított.

Érdekesen rávilágít a vádirat arra, hogy *Sachs* kapitány hogyan érte el az erőszakos megtakarításokat. 1914. decemberétől a temesvári katonai parancsnokságtól szigorú parancs érkezett Nagybecskerekre, hogy a legénység közül karácsonyi szabadságra senki sem mehet. Ennek dacára *Sachs* százados kétszáz-nál több közlegénynek adott két-három napi szabadságot. Azonban a katonák élélmzését elszámolta és így 600 K megtakarítást ért el.

Naponfa átlag ezer embert kellett élélmzésre. A marhahús kilogrammjáért, a melyet akkor 1 K 40 fillérért vásárolt, 1 K 60 fillérrel számolta el. Minthogy azonban ezt a megtakarítást keveselte, egy-egy katonának naponta 400 gramm húst adott ki papírosan a menázkönyvben, a valóságban ezek azonban csak 250—300 gramm húst kaptak.

A század boránál is eszközölt *Sachs* megtakarítást. A legénység részére vételezett vörösborból 228 litert eladott *Zettel* János koresmárósnak és a kapott 106 korona 32 fillért elköltözte. A század élélmzéskészleteiből 872 korona értékű árut eladott az ötödik pót századnak s az érte kapott készpénzt elsikkasztotta. A *Fischer* Sándor temesvári cégtől 416 K értékben vett mákot az utolsó szemig eladta s a kapott pénzzel nem számolt be.

Sachs rekvirálásról is volt megbízva és a rekvirálási célra felvett összegből 2086 koronát elsikkasztott. Ugyanezkor azonban jogtalanul számított fel magának napidíjat és költséget 43 korona 60 fillér magasságig és azt fel is vette.

Az élélmzési könyvet altisztjeivel állandóan úgy vezette, hogy a napi elhasznált élélmzés mennyiségénél nagyobb mennyiséget vétetett fel. Így a felhasznált lisztet is többnek tüntette fel és azon idő alatt, míg 6 volt a századparancsnok, 7700 korona kárt okozott esen a réven a katonai kincstárnak. A menázkönyvben naponta 4—8 kilógram vöröspaprika elhasználását írták fel, holott a valóságban naponta csak 40—50 dekát használtak ebből a fűszerből. A zsiraelhasználás hetenkint 135 kiló volt, de a menázkönyvben 280 kiló szerepelt. A feltüntetett burgonyatöbbletnél 300, a marhahústöbbletnél 5833, a juhustöbbletnél 2835 korona kára volt a kincstárnak.

Ezzel azonban nem érte be, hanem igyekezett más módon is megtakarításokat eszközölni. *Biedl* altiszttel három számlát állított ki 30 darab disznóról 7062 korona értékben. A disznókat természetesen senki nem látta, de azok átvételét mégis elismertették a számlákon *Pavlov* közlegénnyel, aki a század meghagyására *Leitner* altiszt hat számlát 109 darab soha meg nem vásárolt juhról 3290 korona értékben. Ezt a számlát *Bugar* altiszttel írták alá, akinek azt mondták, hogy ez tulajdonképpen egy régibb számla.

Sachs egy ízben azzal küldte el *Biedl* altisztet *Szauer* Árpád fűszerkereskedőhöz, akitől a pót század állandóan vásárolt, hogy az

állítson ki néhány fiktív számlát.

A kereskedő ebbe nem ment bele s kifogásában azt hozta fel, hogy sok a dolga, *Sachs* százados erre újra átküldte *Biedl* a fűszerhez s néhány — cégjegyével ellátott — üres számlalapot kért. *Szauer* Árpád ez elől a kérés elől nem tudott kitérni és átadott *Biedl*nek hat-hét darab számlablankettát. Ezeket a számlalapokat *Sachs* százados altisztjeivel együtt töltötte ki s úgy tüntette fel, mintha a számlázott árukat átvette volna. A számlákat — melyek több ezer korona értékig szóltak — saját magának fizette ki.

Ezeket a manipulációkat *Sachs* százados a vádlott altisztek segítségével tudta csak elkövetni, akiket rávett arra, hogy mindenben segítségére legyenek. Az altisztek aztán azon voltak, hogy a manipulációkból nekik is meglegyen a megfelelő hasznuk.

Bármily vakmerően és bátran intézte *Sachs* százados a dolgait, egyszer mégis észrevette, hogy figyelik. Első dolga volt akkor

a vezetett könyveket eltüntetni.

Új könyveket fektetett fel. Mikor nemekőra leleplezték, a vizsgálatnak mégis sikerült a manipuláció pontos adatait megállapítani. A vizsgálat két esztendőn át folyt, amíg a vádirat végre 1917. tavaszán elkészülhetett.

A főtárgyalást — amely valószínűleg négy hétig fog tartani — ma kezdte meg a temesvári hadosztálybíróóság. A tárgyalást *Czuczor* Vilmos dr. százados-hadbíró vezeti, a vádat *Reitinger* dr. főhadnagy, katonai ügyész helyettes képviseli, a vádlottakat *Skuteckzy* Miksa dr. és *Hajdu* Frigyes dr. temesvári ügyvédek védik.

Mint szakértők Kohn számvevő főoszt és Komarek számvevőoszt szerepelnek.

A tárgyalás elején — a bíróság megalakulása után — Skuteczky Miksa dr. védő a fő tárgyalás elnapolását indítványozta, mivel a megidézett harminckettől tanu közül több nem jelent meg.

A hadbíróóság az elnapolási indítványt elvetette.

A mai tárgyalási nap a vádirat felolvasásával telt el.

Ujabb olasz offenzíva.

Budapest, október 3. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

A keleti harctéren és Albániában nem volt jelentős esemény.

Olasz harctér:

A Gabriele-szakaszon tegnap újból fellángoltak a gyalogsági harcok. Nagy ellenséges haderők rohamozták állásaink ellen. Az olaszok veszteségteljes támadásainak egyetlen eredménye egy keskeny árok rész elfoglalása a hegy nyugati lejtőjén. **A vezérkar főnöke.** (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Polgármesteri döntés az ügyvédi kamara panaszára.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Néhány héttel ezelőtt az Atlasz Izidor-féle árdrágítási ügyből kifolyólag Atlasz védője vált sérelmének orvoslása céljából az aradi ügyvédi kamarához fordult és a kamara választmánya magáévá téve az állított sérelmeket, átiratban arra kérte a polgármestert, hogy az ügyben eljáró rendőri büntető bírót figyelmeztesse az ügyvédekkel szemben követendő eljárásra. Varjassy Lajos polgármester most hozta meg ebben az ügyben végzését, mely azonban egyáltalában nem teszi magáévá az ügyvédi kamarának felfogását és megállapítását. A polgármester ugyanis reá mutat arra, hogy az a kérdés, vajjon a rendőrbíró eljárása ellen az ügyvéd által tett panasz alapos-e, vagy nem más hatóság előtt már eldöntést nyert. Köz-, tudomásu, hogy ez a döntés Weil Károly dr. rendőrbíró eljárásában semmi elítélendőt nem talált és a fegyelmi vizsgálat elrendelését úgy a polgármester, mint a közigazgatási bizottság fegyelmi választmánya mellőzte. A polgármesteri végzés tehát újra elégtételt szolgáltat a bevádolt rendőri büntető bírónak.

A polgármesteri végzés, mely az egész rendőri büntető bírósághoz van intézve, hangsúlyozza, hogy egyfelől a védőnek törvényes jogai tiszteletben tartandók, másfelől a tárgyalási rend ellen vétő ügyvéddel szemben a törvényes eljárás folyamatba teendő. Az érdekes határozat szövege a következő:

„9799 | 1917. pm. Miután a rendőri büntető bíróságnak a kihágási tárgyalásokon kihágási eljárás alá vont feleket képviselő ügyvédekkel szemben követett eljárása a közelmúltban a sajtó által is tárgyalatott és az ügyvédi kamara által hivatalomhoz intézett beadványában is szóvá tetetett, már hogy alaptalanul-e vagy sem, az legutóbb az Atlasz Izidor elleni kihágási ügyben más hatóság előtt eldöntést nyert, nehogy mégis a jövőben hasonló eset előadódhassék és panasz tárgyát képezhesse, figyelmeztetem a rendőri büntető bíróságot, hogy a feleket képviselő ügyvédek megillető, a törvény előírt védői jogokat a legteljesebb mértékben vegye figyelembe és esetleg a tárgyalási rend ellen vétő ügyvéddel szemben az 1887. és XXVIII. t.-c. 2. §-ában előírt módon járjon el. Varjassy polgármester.”

Dragonos tiszt által leszurt katoná.

(Vihar az osztrák parlamentben.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Bécsből jelentik: Viharos jelenet közben ért véget a képviselőház mai ülése. Tomasek képviselő a honvédelmi miniszterhez sürgős interpellációt intézett, amely az egész ház viharos felzudulása közben tette szóvá az Ostbahnhofon lejátszódott katonai kardaffért. Az interpelláció a bűnös tiszt legsúlyosabb megbüntetését és az eset tisztázását követelte.

Tomasek azt a kívánságot terjesztette elő, hogy interpellációját a honvédelmi miniszter személyesen hallgassa meg, mire az elnök tíz percre felfüggesztette a Ház ülést és ezalatt megérkezett a honvédelmi miniszter. Tomasek ezeket mondta el:

— Hétfőn, október elsején a 3. számú dragonos ezred huszonöt főből álló géppuskás osztagát az Ostbahnhofon bevaggonozták. A harctéren induló katonákat hozzátartozóik kikísérték az álmásra. Az elindulás előtt Mauriz dragonos kiszállt a vasuti kocsiából és családtagjaival beszélgetett. A vezető tiszt odament hozzá és nyers hangon ráírvált, hogy szálljon be a kocsiába. Ebből szóváltás keletkezett, melynek folyamán a tiszt többször arcul ütötte a katonát. Ez karjával védekezve az ütések ellen véletlenül megragadta a tiszt wafferockját.

A tiszt erre kirántotta bajonettjét és leszurta Maurizot

A képviselő viharos kiáltásokba törték ki.

— Hogy fér ez össze a tiszt méltóságai? — kiáltották. — Ez a tiszt becsület? — Gyilkos! — Azonnal le kell csuktatni! — Miért nem tud erről a honvédelmi miniszter?

Hosszu ideig tartott, amíg a zaj lecsendesedett és Tomasek folytathatta beszédét.

— A tiszt ezután — folytatta Tomasek — odaszólt az egyik katonának:

— Vezesse el ezt az embert!

A katoná, aki a parancsot kapta, így válaszolt:

— Erre már nincs szükség, mert Mauriz halott.

— A leszurt dragonos — mondta a képviselő — már több kiütést szerzett a harctéren és már negyedszer indult önkéntes jelentkezés folytán a frontra.

A házban újra nagy vihar támadt, a képviselők felháborodva kiáltották: Hogy hívják ezt a tisztet? — Így bánunk el fiainkkal!

A honvédelmi miniszter nyomban válaszolt az interpellációkra:

— Előre kell bocsátanom — mondotta — hogy a szóban forgó ügyről csak pár perccel ezelőtt hallottam először. Természetesen most nem vagyok abban a helyzetben, hogy bárminő kijelentést tessek e szomorú esetről. Magától értetődően azon nyomozás eredményének a beérkezése után, amelyet közben telefonon máris elrendeltem, azonnal részletesen és az igazságnak megfelelően nyilatkozni fogok. Már ma is biztosíthatom a Házat arról, hogy a bűnösség kérdését a legszigoribban fogom megvizsgálni és ha a tiszt valóban elkövette a bűnt, a törvény szerint felelősségre vonjuk. Legyenek meggyőződve róla, hogy senki sem sajnálja jobban ezt az esetet, amelynek egy drága emberélet esett áldozatul, mint magam. Mindig hajlandó leszek állásom teljes súlyát latba vetni, hogy ily esetek emberi valószínűség szerint elkerültessek. Arról is gondoskodni fogok, hogyha mégis előfordulnának hasonló esetek, nekem mielőbb tudomásomra jussanak.

A Ház ezután ellátározta, hogy az interpelláció vitáját elhalasztják arra az időre, míg a miniszter bővebb felvilágosítást nem adhat arról, hogy mi történt a bűnös tiszttel. A Reichsrat legközelebbi ülése csütörtökön lesz.

Hadimunkás mérnök bűnügye.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Bécsből jelenti tudósítónk: A legfelsőbb semmitő szék ma tartott ülésében olyan döntést hozott, amely mindazoknak, akik hadimunkára vannak behíva, érdekes tanulságot szolgálhat.

A Staudin-strambergi helyi érdekű vasutnál egy alagutat kezdtek építeni. A munkálatok csak katonai felügyelet alatt történtek. Az építkezés műszaki vezetője Herman főmérnök volt, akinek még másik öt mérnök segédkezett, köztük Kulka Károly mérnök, aki mint vádlott állt a semmitő szék előtt. A katonai vezető Popper főhadnagy, polgári életben egy bécsi ügyvéd volt. Az alagút építésének befejezése előtt néhány héttel Kulka mérnök szabadságot kért az építésvezető főmérnöktől, illetőleg azt kérte, hogy oldja fel a szolgálati viszonyt, mert módjában lenne egy igen jó állás elfoglalása. A főmérnök teljesítette a kérelmet, de határozottan kikötötte, hogy Kulka sürgönyhívásra azonnal köteles szolgálati helyére visszatérni. A mérnök elutazott, csakhamar kapott is egy sürgönyt a főmérnöktől, azonban ezt nem is vette figyelembe, mert nem volt benne a sürgönyben határozottan, hogy miért hívják vissza. Mikor azonban az építkezésnek katonai vezetője táviratozott érle, a parancsnak nyomban engedelmesskedett.

Kulka mérnök ellen megindították a bűnügyi eljárást. A tetszeni hadbíróóság a hadi szolgálati törvény ellen elkövetett kihágás címén tízennégy napi fogságra ítélte.

Az ítélet ellen Kulka semmisségi panasszal élt a legfelsőbb törvényszékhez, amely most tárgyalta az ügyet. A vádlott védője azt vitatta, hogy a mérnök egészen korrekt járt el, nem hagyta el önhatalmúlag szolgálatát, hanem műszaki előjárójának beleegyezésével. Minthogy a katonai vezető havonta csak egyszer vagy kétszer jelent meg ellenőrzésre és ha még ott lett volna állandóan, akkor se tudta volna szakszerűen megbírálni, vajjon a vádlott elbocsátása helyénvaló volt-e, ezért nagyon helyesen tette, hogy a főmérnöknél adta elő kérelmét, akinek különben is joga van szabadságadásokat adni.

A koronaügyész helyettes ezzel szemben azt vitatta, hogy a vádlott nem hagyhatta el helyét katonai előjárója határozott beleegyezése nélkül. Intelligenciájánál és tapasztalatainál fogva tudnia kellett, hogy csak a főhadnagy bocsáthatta el állásából. Az a körülmény, hogy az építkezés közel állott a befejezéshez és az alkalmazottakat néhány hét múlva amúgy is elbocsátották, nem változtat azon a tényen, hogy a vádlott megsértette a katonai előjárókat.

A semmitő szék helyt adott a semmisségi panasznak és felmentette a vádlottat. Indoklásában kimondotta, hogy a dolog lényege az alagút építése a vádlott eltávozásával nem volt veszélyeztetve. A többi az már csak mellékes körülmény.

Marta-gyári tisztviselők munkaszünete.

(A vezetőség álláspontja.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A Marta-gyár tisztviselői tegnap délután abbahagyták a munkát. Bementek ugyan a gyárba, de nem dolgoztak. A szokatlan tisztviselő-sztrájknak az előzményei a következők:

A Marta-gyár egyik mérnöke, aki Euslen Emil osztályvezető mérnök osztályába van beosztva, pénteken nem ment be hivatalába. A mikor erre nézve kérdést intézett az igazgatóság Euslenhez, aki együtt lakik a mérnökkel, az osztályvezető azt mondta, hogy a mérnök azért nem jött hivatalába, mert betegen fekszik lakásán. Az igazgatóság egy másik mérnököt küldött az eltávozott mérnök lakására. Ez azzal jött vissza, hogy a lakást zárva találta. Euslen Emil esodálokozott ezen és határozottan kijelentette, hogy reggel, amikor a közös lakásról eltávozott, kollegája betegen feküdt.

A távollévő mérnök kedden visszatért és elmondta, hogy meggondolatlanul vidékre utazott. Arra kérte az igazgatóságot, hogy meggondolatlan cselekedetért bocsásson meg neki, amit az igazgatóság meg is tett. Az igazgatóság ezek után Euslen Emil osztályvezető mérnököt szakadságozta, mert nemesak hogy nem jelentette be a mérnök távozását, hanem téves adatokkal akarta leplezni a mérnök távollmaradását. Az igazgatóság értésére adta Euslennek, hogy szabadságolása alatt igyekezzék magának más állást keresni.

Mikor a gyár szervezett tisztviselői ezt megindták, közölték az igazgatósággal, hogy a mérnök nem vidéken járt, hanem a szervezet Budapestre küldte szervezeti ügyek elintézése céljából s maga a szervezet utasította Euslent, hogy a már ismert módon simítsa el a mérnök távollmaradását. A tisztviselők bejelentették az igazgatóságnak, hogy szolidarisak Euslen Emil osztályvezetővel és azt követelték, hogy az igazgatóság írásban jelentse ki, hogy Euslent mindaddig szabadságolja, amíg megfelelő állást talál. Végül azt követelték az igazgatóságtól, hogy a jövőben az igazgatóság csak a szervezet meghallgatása után mondhasson fel a tisztviselőknek.

Az igazgatóság a követeléseket nem teljesítette, mire a tisztviselők kijelentették, hogy sztrájkba lépnek. Tegnap délután bementek a gyárba, de nem dolgoztak és délután 4 órakor eltávoztak.

Beavatott helyről nyert információk szerint a gyár igazgatóságának az a felfogása, hogy ebben az esetben nem szervezeti kérdésről van szó, hanem a gyár belső rendjébe tartozó fegyelmi vétségről. Az igazgatóság azon az állásponton van, hogy nem tarthat meg olyan osztályvezető mérnököt, aki téves adatok bemondásával leplezte egyik alantas mérnöknek távollmaradását, holott azt egyenesen be kellett volna jelentenie. Az egész ügy nem tartozik a tisztviselők szervezetére, mert ebben az esetben csak Euslen fegyelmi ügyéről van szó. Euslen osztályvezető mérnökkel szemben az igazgatóság loyálisan járt el, mert nem bocsátotta el a gyár kötelékéből, hanem szabadságozta, hogy alkalma és módja legyen más állás után nézni.

Az igazgatóság ígéretet tett arra nézve, hogy nem gördít akadályt az elé, hogy Euslen másutt állásba juthasson. Annak a követelésnek a teljesítéséről, hogy az igazgatóság csak a tisztviselők szervezetének meghallgatása után bocsáthat el tisztviselőt, az igazgatóság tudni sem akar, mert ez anarchiára vezetne a

tisztviselők hatalmi tulkapásának lenne a gyár kitéve.

Ezzel szemben a tisztviselőknek az az álláspontjuk, hogy a kérdést nem lehet úgy elbírálni, mint fegyelmi vétséget. Az ügy szoros összefügg a tisztviselői szervezettel annál is inkább, mert a mérnöknek éppen a szervezet érdekében kellett Budapestre utaznia és Euslen osztályvezető is a szervezet érdekében volt kénytelen leplezni kollegája távollmaradását. A tisztviselők elismerik, hogy hibát követtek el, mert nem kértek nyíltan szabadságot a mérnök részére. De nézetük szerint az nem oly nagy bűn Euslen részéről, hogy el kell bocsátani a gyár kötelékéből. A tisztviselők ragaszkodnak ahhoz a követelésükhöz, hogy a jövőben a tisztviselők felmondásánál hallgassák meg a szervezetet. Ragaszkodnak a követeléshez azért, mert a felmondás együtt jár a felmondásban lévő tisztviselő katonai bevonulásával, már pedig a gyár igazgatósága nem jogosult arra, hogy egyoldalúan intézkedjék a tisztviselők bevonultatása kérdésében.

Az igazgatóság közölte a tisztviselőkkel, hogy ha holnap nem dolgoznak, akkor ne is jöjjenek hivatalba, mert nem akarja, hogy a tisztviselők a gyárban tétlenül töltsék az időt. A gyár katonai vezetője közölte a tisztviselőkkel, hogy holnap délelőtt 10 óráig intézzék el az ügyet a gyár igazgatóságával, mert ellenkező esetben kénytelen jelentést tenni felettes katonai hatóságának.

Per a felemelt boltbér miatt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az Aradi Közlöny megemlékezett már arról, hogy a háztulajdonosok azért, mert a kormányrendelet nem engedi meg a lakberek emelését, egyre-másra felemelik a kereskedők boltbérét. Ilyen boltbéremelésből kifolyólag nem mindennapi per indult meg most az aradi törvényszéknél.

A nagyváradi házvásárló konzorcium — mint annak idején megirtuk, — eladta a Boros Béni-téren levő házát egy aradi borkereskedőnek és szőlőbirtokosnak, aki az egyik takarékpénztárnak is igazgatósági tagja. A házban lakik egy, a háboru alatt tekintélyes vagyont szerzett nagykereskedő, akinek az üzlete ugyanott van. Mivel az új háztulajdonos úgy találta, hogy a kereskedő a mostani viszonyokhoz mérten olcsón tartózkodik a házban, elhatározta, hogy felemeli a boltbért. A kereskedőnek a nagyváradi konzorciummal kötött szerződése értelmében 1920-ig ugyanazon árért joga volt az üzletben megmaradni. A szerződést csak 1918-ban lehetett volna felmondani. Az új háztulajdonos azonban nem respektálta a nagyváradi házvásárló konzorciummal kötött szerződést és a kereskedőnek azonnal felmondott. A nagykereskedő másutt igyekezett helyiséget szerezni, azonban sehol sem talált megfelelő lokalitást és ezért hajlandó volt évenként kétezernégyszáz koronával több boltbért fizetni.

Ugyanakkor, amidőn belement a boltbéremelésbe, elkezdte a nagyváradi házvásárló konzorcium ellen. A pert meg is indították az aradi törvényszékben és a keresetben előadta a kereskedő, hogy a nagyváradi konzorciumnak kötelessége lett volna, a ház új tulajdonosát a kereskedő és a konzorcium között fenálló szerződés alapján megvédeni. Mivel e figyelmeztetést elmulasztotta a konzorcium, neki kárt okozott és e kár megtérítését kéri.

totta a konzorcium, neki kárt okozott és e kár megtérítését kéri.

A nagyváradi konzorcium perbe hívta a ház új tulajdonosát és előadta a keresetben, hogy a midőn a házát átadta az új tulajdonosnak, figyelmeztette a közte és a kereskedő között 1920-ig érvényes szerződésre, tehát az új háztulajdonosnak respektálni kellett volna ezt a szerződést. A perben néhány nap múlva fog ítéletet mondani az aradi törvényszék.

Összeírják

a kaszárnyákban a Károly keresztteseket.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A kormány választójogi javaslatához a lakosságban is gyűjtik az adatokat. Augusztus 15-én kimutatást készítettek a csapatkeresztsek számáról, szeptember 16-ika után pedig névszerű statisztikai összeállítás készült a lakosságban a most állományban levő mindama legénységről és altisztekről (törzsaltisztekről), akiknek igényük van a Károly-csapatkeresztre, továbbá azokról az altisztekről, akiknek ninesen csapatkeresztjük.

A kimutatás céljára zöld és fehér kérdőíveket használtak a kaszárnyákban, melyeken teljesen azonos kérdésekre kellett választ adni.

Eltérő csak az a kérdés volt, amennyiben a zöld lapon a kérdés így hangzott: az altiszt vezeték és keresztneve, a fehér lapon pedig a kérdés ez: a Károly-csapatkereszttes neve.

A többi tizenkét kérdőpont pedig a következő:

2. Születési év és hónap. 3. Katonai rendfokozat. 4. Állandó lakhely a bevonuláskor. 5. Anyanyelv. 6. Ha nem magyar, tud-e magyarul? 7. Általános műveltsége. 8. Foglalkozás a bevonulás előtt. 9. Tartozott-e az illető a bevonulás előtt valamely betegsegélyző pénztár kötelékébe? 10. Milyen és mennyi ideig volt gazdasági cseléd? 11. Hány évig volt mint napszamos, gazdasági munkás alkalmazva? 12. Mennyi adót fizetett bevonulása előtt? 13. Föl van-e véve az országgyűlési választói névjegyzékbe?

A statisztikai összeállítás azonban nem volt pontos, mert a sok távollévőt, elvezényeltet s. b. fölvenni nem lehetett, azonfelül a póttettek állománya napról-napra változik, Arad közös házvezrede távol van, pedig onnan kerülne ki a sok új választó. Ezt a fronton pótolják.

A Károly-csapatkereszttesekről azonban a háboru befejezéséig pontos adataink alig lehetnek.

LEGUJABB.

Erkezett éjjel 2 órakor

Oroszországnak már nem kell a gyors békekötés.

Buenos Ayres. Az argentiniai köztársaság elnöke dekrétumot adott ki, amely kihirdeti az osztrómalapot az egész köztársaságra.

Stockholm. A svéd király újból fogadta Brantingot. Hír szerint Branting hangsúlyozta, hogy Svédország semlegességéhez szorosan ragaszkodik.

Hága. Londonból jelentik: Az angol liberális sajtó a pápa megegyezési indítványára melletti foglalt állást, amely szerint Németország első feltételül elfogadja, hogy kiüríti Belgiumot és Észak-Franciaországot.

Rotterdam. Pétervárról jelentik: A orosz demokrata kongresszus 620 szavazattal 595 ellenében elhatározta, hogy leveszi a napirendről azt az indítványt, amely a béketárgyalások tönkretételét sürgeti.

Vallott a főhadnagy gyilkosa.

— Letartóztatták a gyárigazgatót. —

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Tegnap este tíz órakor meghalt a XVI. helyőrségi kórházban Schönbaum János főhadnagy, akit kedden délután három órakor a Pozsonyi-ut 2b. számú házban levő lakásán Hojtás gyárigazgató agyonlőtt.

Hojtás Károlyt, aki a beocsini cementgyár igazgatója, esti kilenc órától éjszakai két óráig hallgatta ki a főkapitányságon dr. Göndös László fogalmazó. Mielőtt még ez a jegyzőkönyvi kihallgatás megkezdődött volna, megjelent a főkapitányság központi ügyeletén Hojtás Károlyné született Waldmann Valéria és kétségbeesetten tiltakozott férjének vádjai ellen, hogy ő kedvese lett volna a főhadnagynak.

— A férjem maniakus ember — mondotta — egyetlen szó sem igaz abból, amit állít. Én voltam a legborzasztóbban meglepve, amikor délután berohant és így szólt hozzám: Most végre megtörtént az, aminek már régen meg kellett volna lennie. Megyek és jelentkezem a főkapitányságon. Remélem, azt megteszed, hogy ételt küldj a cellámba.

Hojtás Károly a következő vallomást tette:

— Feleségem évek óta súlyos gyomorbetegben szenved s már a háború előtt is évről-évre Karlsbadban töltötte a nyarat. Az idén is ott volt s amikor visszajött, néhány nappal később azt újságolta, hogy az után egyik igen kedves karlsbadi ismerősével találkozott. Ez az ismerős Schönbaum János főhadnagy volt. Meghívtam a lakásunkra is — mondotta a feleségem — de a főhadnagy nem fogadta el a meghívást. Ilyen látogatást ő nem tesz, csak akkor, ha te is meghívod — tette hozzá a feleségem, aki megkért, hogy keressem föl a főhadnagyot és hívjam meg én. Ezt meg is tettem s a főhadnagy azután többször el is jött a lakásunkra, sőt én és feleségem többször vissza is adtuk a látogatást a főhadnagy lakásán.

— Egy ízben azután, amikor feleségem nem volt otthon, kutattam az íróasztalában és egész halom levelet találtam Schönbaum János aláírásával. A leveleket érintetlenül ott hagytam és figyelni kezdtem feleségem viselkedését. Később azután megmondtam a feleségemnek, hogy nem jó szemmel nézem a főhadnaggyal való barátságát, annyival is inkább, mert tudom, hogy leveleznek. Az aszszony ezután összetépte ezeket a leveleket, amit onnan tudok, hogy később, amikor az írásokat újra kerestem, már egyetlen sort sem találtam s ezért most nincs is írott bizonyítékom.

— Öt-hat nappal ezelőtt este megláttam a feleségemet, amikor kilépett a Pozsonyi-ut 2b) számú ház kapuján. Izgatottan besiettem a házba és a lakók névjegyzékéből megállapítottam, hogy ott a főhadnagyon kívül nincs más ismerősünk. Ekkor táviratoztam öcsémnek, aki katonai szolgálatot teljesít és sürgős családi ügyben Budapestre rendeltem. Fivérem meg is jött és velem együtt egy nyilatkozatot fogalmaztunk, melyet Schönbaum Jánossal alá akartam írni. Ez az írás így hangzott:

Nyilatkozat.

Kötelezem magamat, hogy Hojtás Károlyné, Waldmann Valériát férjétől való elválása után két hónapra feleségül veszem.

— Schönbaum, amikor felszólítottam, hogy a nyilatkozatot írja alá, az írást gunyos nevetéssel a földre dobta. Ez roppantúl fölháborított és ekkor vettem ki a revolveremet. Ugyan-

ebben a pillanatban öcsémberzasztóan rám kiáltott, hogy vigyázzak. A revolver ekkor elsült és a golyó Schönbaum Jánost találta.

Göndös László dr. a vallomás után előzetes letartóztatásba helyezte Hojtás Károlyt, akit ma reggel kilenc órakor Korody főtanácsos újra kihallgatott. Mára beidézték a főkapitányságra Hojtás Károlynét, továbbá a gyilkos igazgató öcsét, Hojtás Ödön hadnagyot, valamint özvegy Waldmann Lipótnét, akinél Schönbaum János albrétben lakott. Végül megidézték Vesei Jenőt, Waldmann Lipótné fiát, aki a gyilkosság idejében a Pozsonyi-uti lakásban tartózkodott.

Schönbaum János, aki még tegnap este kiszenvedett, harminc éves ember volt. A polgári életben a Laender-Bank prágai fiókjának a főtisztviselője.

A főkapitányságon ma délelőtt megjelent Waldmann Jenő dr. ügyvéd. Hojtás Károlyné bátyja, aki Gábor dr. rendőrtanácsosnak előadta, hogy nővére tizenhat év óta élt a legboldogabb házasságban Hojtás Károlyval. Gyermekeik nem volt házasesetük azonban mégis a legboldogabb volt. Az igazgató gyakran utazott vidékre és ilyen alkalommal mindig vitt magával revolvert. Tegnap, amikor eltávozott hazulról az öcsével, hallotta, mikor ez figyelmeztette, hogy ne vigyen magával fegyvert és hallotta, amikor Hojtás így szólt:

— Elcsábította a feleségemet és még össze is vagdaljon?

Elmondta még, hogy Hojtás az utóbbi időben rendkívül sokat dolgozott a gyárban és a munka megviselte az idegeit.

Hojtást letartóztatták.

Oktober 16-án összeül a Ház.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítónk: A képviselőház legközelebbi ülésére vonatkozólag egy újságíró kérdést intézett Szász Károly képviselőházi elnökhöz, aki így nyilatkozott:

— Wekerle Sándor miniszterelnök urral a tegnapi ebéd alkalmával megállapodtunk abban, hogy a képviselőház legközelebbi ülése október 16-ikán, kedden lesz. A miniszterelnök indemnitást és költségvetést terjeszt be. A költségvetés már készen van, de hogy a miniszterelnök mindjárt az első ülésen beterjeszti-e, az még nincs eldöntve. Az indemnitási javaslatot az első napon beterjeszti és kiadják a pénzügyi bizottságnak, amely egy-két nap alatt letárgyalja és azután beterjeszti erre vonatkozó jelentését, úgy hogy a tizenhatodikát követő hét kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken a házszabályok által előírt négy napon letárgyalja a Ház a költségvetést. Hogy hány hónapig fog terjedni az indemnitás, ez attól a tanácskozástól függ, amelyet a miniszterelnök a javaslat beterjesztése előtt a pártelnökökkel folytatni fog. A munkapárt vezetősége közölni fogja a fronton lévő Tisza István gróffal a Ház összeülésétől időpontját és felkéri, hogy már néhány nappal az ülés előtt jöjjen Budapestre.

Németország nem tett békeajánlatot.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Berlin. A külügyi hivatal államtitkára a következő nyilatkozatot tette a Wolff-ügynökség megbízottja előtt:

— Verehovsky orosz hadügyminiszter a pétervári demokrata konferencián elmondott beszédében azt hangoztatta, hogy a német birodalmi kancellár Stuttgartban azt is kijelentette, hogy Németország hajlandó Elzász-Lotharingiát Franciaországnak visszaadni. Azokat a nyilatkozatokat, amelyeket a birodalmi kancellár annakidején Stuttgartban tett, mindnyájan ismerjük. Az orosz hadügyminiszter állítása alaptalan kitalálás. Azt is mondta a hadügyminiszter, hogy Németországnak az a szándéka, hogy Angliával és Franciaországgal Oroszország rovására külön békét kössön és Anglia és Franciaország közölte az orosz kormányval, hogy erre nem kapható. Ezzel szemben nyomatékosan megállapítom, hogy Németország so Franciaországnak, so Angliának nem tett külön békeajánlatot.

Zürich. A Giornale d'Italia megerősíti, hogy a pápa ugyanakkor, amikor a központi hatalmak válaszigyzékének szövegét tudomására hozta az entente államoknak, egyúttal újabb jegyzéket intézett hozzájuk, közölve benne, hogy megbizonyosodott arról, hogy Németország kész Belgiumból és Észak Franciaországból kivonulni. A pápa kérdést intéz az entente államokhoz, kívánják-e, hogy megkérje Németországot, hogy közölje vele az említett területek kiürítésének feltételeit. E jegyzékkel a pápa tehát felajánlotta a közvetítést. A Journal ugyanerről a kérdésről ezt írja: Tudjuk, hogy a müncheni és bécsi nunciusoknak az illető kormányokkal folytatott tanácskozásai folytán ismeretesek a kiürítés feltételei, de szóbeli jegyzék átadása nem történt. A nunciusok jelentéseik magukban foglalják Belgium kiürítésének feltételeit, amelyek csak ezután kerülnek tárgyalásra. A bécsi nuncius beszámolója tájékoztatást nyújt az osztrák-magyar monarchiának Olaszországgal szemben felállított követeléseiről is. Az ententehez intézett jegyzékben a pápa kifejti, hogyan képzei el ő a leszerelés végrehajtását. Eszerint ahadkötelezettséget megszüntetik és azon hatalmak ellen, amelyek ezt nem tartják be, kereskedelmi bojkottot alkalmaznak, amit nemzetközi döntőbírósnak kell kimondania.

Berlin. A Nationalzeitung jelenti, hogy az amerikai kormány már nem olyan merev a béke kérdésében, mint a milyen Wilson válasza volt. A tekintélyes Evening Post hosszabb cikkben fejtegeti, hogy Wilson mindenkire, aki a válasz elküldése óta beszélt vele, azt a benyomást tette, hogy kész a békétárgyalások megkezdésére. Nem akar beavakozni Németország belügyeibe, de liberálisabb kancellárt szeretne látni a Reichstagban. Wilson reméli, hogy a német liberálisok meg fognak győződni Amerika önzetlenségéről és arról a szándékáról, hogy a háborút minden népre — ha nem is minden kormányra — tisztességgel befejezze.

Aradi élelmiszer-regény

Egy tisztviselő érdekes esete.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Sokszor felpanaszoltuk már, hogy Aradon és a környékről rendkívül sok olyan élelmiszer szállítanak el, amelyek tulajdonképpen nálunk kellene maradni, a lakosságunknak kellene felhasználni, azonban élelmes és nagy haszonra törekvő üzerek elvonják azt az aradi fogyasztók elől. Az alább elmondandó eset azt igazolja, hogy az ország különböző helyeire egész csomó olyan cikket szállítanak el, amelyekre távolabbi vidéken nincs olyan szükség, mint Aradon, amelyek tehát nem közszükségletet elégítenek ki más vidékeken, hanem csupán az üzerek a zsebüket tömők az ide-oda való szállítással.

Az aradi üzletvezetőség egyik főtisztviselőjét néhány hónappal ezelőtt Kolozsvárra helyezték. A tisztviselő elfoglalta ottani állását, azonban a családját egyelőre Aradon hagyta, mert reménye van ahhoz, hogy eszleg rövid idő múlva visszahelyezik; különben is Kolozsvárron nem tudott volna a családjának lakást szerezni. Aradon pedig kényelmes jó lakásban maradhattak.

A tisztviselő természetesen mindennap levelet váltott Aradon maradt családjával és így megludhatta, hogy nálunk bizony sanyaru köz-élelmiszeri viszonyok vannak. Az Aradról elszármazott hivatalnokot nagyon elszomorította, hogy családja rossz élelmiszeri viszonyok között van és ezért segíteni akart rajtuk. Érintkezésbe lépett az egyik kolozsvári élelmiszerkereskedővel, aki kijelentette, hogy ott elég nagy mennyiségű élelmiszerfőlösleg van állandóan és még el is szállíthatnak a városból olyan élelmiszeri piaci cikkeket, amelyek pedig napi Kolozsváron és nem a város környékén teremnek, hanem máshonnan kerülnek Erdély legnagyobb városába. A főtisztviselő megbízást adott a kereskedőnek, hogy minden héten szállítson megfelelő mennyiségű zöldségféléket, paradicsomot káposztát Aradon maradt családjának. Az élelmiszerkereskedő készséggel eleget tett a megrendelésnek és minden héten pontosan feladott egy zsák zöldségféléket Aradra. Amikor a tisztviselő néhány nappal ezelőtt hement az üzletbe számlája kiegyenlítése céljából, a kereskedő megkérdezte tőle:

— A kedves családja meg van-e elégedve a küldött cikkekkkel?

— Igen — felelte a tisztviselő — azt írják, hogy Aradon nem tudnak ilyen finom dolgokat vásárolni.

Nevetve válaszolt erre az élelmiszer boltos:

— Természetesen, mért a legjobb cikkeket hozzánk szállítják Aradról. Ezek a zöldségfélék, amelyeket én az ön kedves családjának küldök, mind Aradról jönnek hozzám a Luttwák cégtől.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* **A színházi iroda hírei.** Lavotta szerelme, Barna Izsó kitűnő operettjének szerdán van a bemutató előadása. A hangulatos zene és mulattató szöveg egyaránt a legnagyobb mértékben kielégíti a közönséget. Barna Izsó ez új operettjéhez felhasználta Lavotta János legszébb dallamait, kiegészítve a XVII. század válogatott énekeivel. A Lavotta szerelme sorozatos előadásokban marad műsoron, a főszerepekben mindenkor Z. Váradi Margit, Zöldhelyi Anna, Róna, Barics, Győző, Várnai, Polgár, Kertész stb. — **Oktober 6-ika a színházban.** A társulat kegyelettel ünnepli október 6-át díszelőadással, melynek bevezetésül Forgács Sándor, a társulat új hős színésze alkalmi költeményt fog szavalni. — **Ifjúsági és népies előadás.** Szombaton délután fél négykor tartja a társulat első ifjúsági előadását, mely alkalommal az Obsitos kitűnő daljáték van műsoron elsőrangú szereposztásban.

— **Tavaszi és Szerelme** (magyar és német kiadás). Stambul rózsája, Csárdáskirályné, továbbá a legújabb kuplék és magyar dalok **Kerpelnél** kaphatók.

H I R E K.

Ciorogariu Romulusz vikárius beiktatása.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

A nagyváradi görög-keleti román püspöki helynöknek, Ciorogariu Romulusz volt aradi szemináriumi igazgatónak ünnepélyes beiktatása ma folyt le. A beiktatást reggel 9 órakor a Holdas-templomban ünnepi mise előzte meg. A mise után a gyülekezet a szentszéki épületbe vonult, ahol zárt ülésben iktatták be az új vikáriust.

Az ülésen Horváth Endre esperes elnökölt. Rövid üdvözlő beszéd után felkérte a plénumot, hogy válassza meg a küldöttséget, amely a vikáriust a gyűlésre meghívja. A bizottság tagjainul Tulbure Györgyöt, Popovici Miklós drt és Diamandi Józsefet választották meg. Miután Ciorogariu Romulusz megjelent a gyűlésen, az elnök Horváth Endre esperes felolvasta a választási okiratot s a vikáriust méltóságába ünnepélyesen beiktatottának jelentette ki.

Ezután Ciorogariu Romulusz szólalt fel és vázolta jövő működésének programját. Elsősorban az egyház szolgálja vagyok — mondta a vikárius. Mint szerzetes nem kívánok sem világi, sem társadalmi életet élni. De házam és szívem nyitva van mindenki részére, akik a mostani súlyos megpróbáltatások közepette az egyház vigasztalására szorulnak. Hangsúlyozta ezután, hogy a trón iránti hűség, az állam iránti engedelmisség és a haza iránti lángoló hazaszeretet fogják irányítani minden működésében.

A vikárius beszédét a jelenvoltak lelkesedéssel fogadták. A beiktatás után a szentszék tagjai a vikárius tiszteletére a Rimanóczy-étteremben ebédet adtak, amelyen több lelkes felköszöntő hangzott el.

— **A nagyváradi polgármester jubileuma.** Tegnap volt harmincöt éve, hogy Rimler Károly nagyváradi polgármester a város szolgálatába lépett. Egész fiatalon a város katonai ügyosztálya élére került, majd 1890. márciusban rendőrkapitánnyá választották meg. Tíz évig töltötte be ezt az állást, míg 1900-ban főjegyzővé, két évvel később pedig polgármesterré választotta meg a törvényhatósági bizottság. Negyedfél évtizedes működését mindig és mindenben a városnak és a város polgárságának szeretete és a szakadatlan szorgalmas és eredményes munka jellemezték és jellemzik. Ideálja, hogy Nagyvárad megszerezze a modern nagy város minden atributeumát s hogy azok, akik tizenöt éve nem jártak Nagyváradon, ma nem is ismernek rá az aszfaltos, villanyfényes, palotákkal ékes városban a régi Váradra, abban Groszlánrésze van Rimler Károly szeretettel teljes, ambiciózus munkásságának. A tegnapi tanácsülésen a tanács tagjai bensőséggel teljes ünneplésben részesítették a jubiláns polgármestert, aki hálással és boldog meghatottsággal mondott köszönetet munkatársainak a lelkes üdvözlésért.

— **Brindisit bombázták repülőnk.** Luganóból jelentik: A magyar és osztrák repülőgépek Brindisi ellen intézett légi támadásáról a következőket jelentik: A támadás szeptember huszonnyolcadikán este nyolc órakor történt fényes holdvilágnál. A támadók háromszor megismételték a támadást, amelynek katonai áldozatai is voltak. A lövött légi jármű személyzetét egy klasz torpedónaszád megmentette.

— **Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartása elismerésül Fülöp Béla 33. gyalogezredbeli tartalékos hadnagynak a katonai érdemkereszt 3. osztályát a hadi-ékitménnyel és a kardokkal adományozta. A király elrendelte, hogy a legfelsőbb dicséret elismerés a kardok adományozásával Weidenfeld Lajos 33. gyalogezredbeli tartalékos hadnagynak tudtul adassék.

— **A tisztviselők tovább is megkapják a háborús segélyt.** Az állami tisztviselőknek a régi kormány által engedélyezett háborús segélye az októberi fizetéssel lejárt. A tisztviselők körében aggodalom morúlt fel az újabb háborús segély elmaradása miatt. Erre vonatkozóan dr. Kernler Kálmán pénzügyminiszteri tanácsos a következőket mondta:

— **Egészen természetes, hogy a kormány november hónapra is gondoskodni fog a háborús segély további kiutalásáról.** Az erre vonatkozó javaslatot valószínűleg az október közepén összeülő képviselőház első ülésén ayujtják be.

— **Pétervár kiürítése.** Berlinből jelentik: Az orosz kormánytól ideérkező jelentések szerint Pétervár kiürítését teljes erővel folytatják. A biradalmi bank központi igazgatósága már Nisni-Novgorodban van, más intézményeket Észak-Kaukázusba és Uralba helyezték. Csaknem egy millió ember hagyta el már az orosz fővárost, a személyvonatokon kívül tehervonatok is szállítják az utasokat. Huszezer kínai is elhagyta Pétervárt, a kínai negyedek kiürítették. Moszkvába senki sem mehet a menekülők közül, mert ott is nagy élelmiszerhiány van.

— **A főváros a zsemlyesütés megengedését kérte.** A főváros közéleti ügyosztálya felterjesztésben fordult Hadik János gróf közéleti miniszterhez és kérte, hogy engedje meg a zsemlyesütést. A felterjesztés utal arra, hogy a zsemlyesütés miatt nem kellene a fémháló-készletek csökkenésétől tartani, mert a fővárosnak az a terve, hogy a zsemlyéket lisztjegyek ellenében árusítanak. A zsemlyék sulyát és árát a főváros határozná meg s így visszaélés sem történhetné. Folkusházy tanácsnok ismételtén tárgyalt Hadik János gróf miniszterrel, aki remélhetően mihamar kedvezően dönti el az ügyet.

— **A Közéleti Hivatal panaszirodája.** Az Országos Közéleti Hivatalba különösen a vidékről sok panasz érkezik, hogy egyes közigazgatási hatóságok nem tájékoztatják kellően a közönséget a rendeletek végrehajtásáról, amiből a közönségre nézve sok kár háramlik. Nagy baj az is, hogy a laikus közönség tájékoztatására és a panaszok meghallgatására nincs megfelelő intézmény. Most ezen segíteni akarnak és az a terv merült fel, hogy a Közéleti Hivatal keretében panaszfelvevő és tájékoztató irodát állítanak fel, amely a hozzá utalt ügyeket egységes irányítás mellett intézné.

— **Hazajönnek a Franciaországban internáltak.** Bécsből jelentik: Huzamosabb idő óta tárgyalások folynak Ausztria-Magyarország és Franciaország között a Franciaországban internált osztrák-magyar állampolgárok hazabocsátása érdekében. Hír szerint a tárgyalások közvetlen befejezés előtt állanak, miután Németország és Franciaország között hasonló megegyezés már létrejött.

— **Szekerek árverése.** A magyar királyi államvasutak folyó évi október hó 8-án délelőtt 9 órakor 11 darab új ígás szekeret fognak nyilvánosan elárvereztetni.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefontelegram.

Németország helyesli Czernin nyilatkozatait.

Berlin. Czernin budapesti beszéde a birodalmi gyűlés folyosóján a beszélgetés főtárgyát alkotta. Míg a konzervatív és nemzetközi szabadelvű képviselők megelégedés tartózkodást tanúsítottak a beszéd megítélésében, a többségi pártokhoz tartozó politikusok leplezetlenül helyeselték a beszédet. A legpregnansabban Erzberger centrum-párti képviselő, a többségi pártok vezére adott fel-fogásának kifejezést, aki egy újságíró előtt így nyilatkozott:

— Czernin minden szavát aláírom. Ez a beszéd az egész háború legjelentősebb nyilatkozatainak egyike, mértföldkő a békehez vezető uton. A beszédnek ugyanaz a jelentősége, mint a pápa jegyzékének, hiszem is, hogy a beszédnek a külföldön igen jó hatása lesz. Szilárdan meg vagyok győződve, hogy a német nép széles rétegei feltétlenül egyetértenek Czernin fejtegetéseivel. Magának a pápának is természetesen minden oka megvan arra, hogy egyetértson a beszéddel.

Erzberger ezután ismét hangoztatta azt a feltétlen egyértelműséget, amely Czernin, a német birodalom vezetésére és a birodalmi gyűlés többsége között fennáll és ezzel végezte be nyilatkozatát:

— Mi most mindent megtettünk, amit tehettünk. Most ellenfeleinken a sor, hogy beigazolják, vajjon van-e komoly békehajlandóságuk.

Berlin. A Berliner Zeitung am. Mittag méltányolja Czernin beszédének messzemenő államférfini jelentőségét és azt mondja, hogy a külügyminiszter beszédét nemcsak politikai asztaltársaihoz, hanem az egész fegyvert viselő világhoz intézte és pedig oly meglepő hangon, amelyet aktív miniszter szájából még nem hallottunk. A beszéd legfőbb érdeme az, hogy lerontja az ellenséges argumentumokat és szuggesziókat.

Berlin. Az Altdeutsche Neueste Nachrichten a legélesebb ellentétbe helyezkedik Czernin beszédével. A lap azt mondja, hogy a háború nem egyéb, mint népek gazdasági versenyének legutolsó és legélesebb stádiuma. A lehetőleg hosszú béke egyetlen biztos garanciája a német birodalom hatalmának erősítése. Hasonló értelemben nyilatkozik az annexionista Deutsche Zeitung. A konzervatív Kreuzzeitung

szöveg

— Halálozás. Rosenfeld Károly szesznyakereskedő, a „Pécskai Takarékpénztár” felügyelőbizottsági tagja 72 éves korában meghalt. Ma délután a pécskai izr. sírkertben örök nyugalomra helyezték.

— Záróárfolyam a magánorgánumban. Budapestről telefonálva tudósítók: A tőzsde Czernin beszédének hatása alatt erőteljes üzlet mellett szilárd volt. A záró kurzusok a következők: Magyar Hitel 1271, Osztrák Hitel 911, Agrárbank 954, Fabank 940, Hazai Bank 478, Kereskedelmi Bank 5775, Magyar Bank 840, Magyar Általános Készletbánya 2390, Salgótarjáni készletbánya 1185, Beosini cementgyár 1103, Első Budapesti Gőzmalom 3340, Victoria gőzmalom 1800, Konkordia m. 1000, Borsod-Miskolci 1760, Rimamurányi 1172, Ganz-Danubius 4465, Fegyver és gépgyár 1230, Ruggyatagyár 1345, Klotild vegyipar 630, Nasici tanningyár 3430, Osztrák-Magyar államvasút 1126, Atlantika 1735.

— Lefoglalták a takarmánykészleteket. A hivatalos lap mai száma kormányrendeletet

Czernin beszédét új békeajánlatnak tekinti és állást foglal a leszerelés eszméje ellen.

Bécs. A képviselőház mai ülésén Tiek és társai, cseh szociáldemokrata képviselők interpellációt terjesztettek be a külügyminiszter budapesti beszédéről, amelyben az összkormányhoz azt a kérdést intézik, vajjon hajlandó-e befolyásával arra hatni hogy szövetségeseink és kijelentésük hozzájárulásukat Czernin fejtegetéséhez és hogy hajlandó-e a kormány gondoskodni arról, hogy Czernin beszédének tartalma megfelelő módon notifikáltassék az ellenes államokban és hogy hajlandó-e a külügyminisztert olyan irányban befolyásolni, hogy beszédének kiegészítéséül hivatalosan állást foglaljon a monarchia népeinek önrendelkezési jogának kérdésében és hogy végül tegye figyelmessé a külügyminisztert arra, hogy állásának jobban megfeleljen és nyilatkozatának értékét csak fokozná, ha az efaite politikai beszédek nem egy lakomán, hanem a népek törvényes képviselői előtt, illetékes testületek előtt mondaná el.

Amsterdam. A Reuter-ügynökség jelenti Rómából: A Tribuna közlése szerint a pápa nem küldött jegyzéket az ententének. Nincs kizárva, hogy még fog jegyzéket intézni az entente kormányokhoz, de hogy mikor, az teljesen bizonytalan.

Washington. A tengerészeti hatóságok azt hiszik, hogy Amerikát legközelebb megtámadják tengeralattjárókkal, sőt arról vannak meggyőződve, hogy egy német tengeralattjáró raj már utban van az Egyesült Államok felé. Az úrnaszádokat utasították, hogy különös figyelemmel legyenek a német tengeralattjárókra.

Pétervár. A pétervári újsárai írása jelenti: Miután a demokrata konferencia a koalíció mellett döntött, még a következőket határozta el: először: hogy nem kíván koalíciót azokkal a polgári elemekkel, amelyeket a Kornilov mozgalom kompromittált; másodsor: nem kíván koalíciót létesíteni az egész kadettpárttal. Ez elhatározás határozatából élénk vita fejlődött ki, végül a konferencia 813 szavazattal 180 ellen elvetette a koalíció eszméjét. Az e hó második felében a konferencia 766 szavazattal 68 ellenében a koalíció mellett döntött.

Hága. Washingtonból jelentik: Daniels tengerészeti miniszter elrendelte, hogy hivatásos jelentést tegyenek közzé az amerikai flotta működéséről az európai vizeken.

közül, amely szerint minden takarmányt zár alá vesznek. A törvényhatóság első tisztviselője köteles a zár alá vett takarmány- és állományszámlák rekvirálását eirrendelni. Minden birtokos köteles akészletét a hatóság utasítása szerint a takarmányforgalmi részvénytársaság megbízottjának átadni. A rekvirált készletért a megállapított árat fizetik, melyet majd a földművelésügyi miniszter közöl. A közszükséglet céljára átvett készlet után, amennyiben az átvételük hatósági közegek közreműködésével történt, a Takarmányforgalmi részvénytársaság a törvényhatóság pénztárába mázsánként egy korona jutalékot fizet. Ugyancsak mai számában közli a hivatalos lap a kormánynak azt a rendeletét, amelyben a Takarmányforgalmi részvénytársaság bizományosainak, albizományosainak és ügynökeinek tennivalóiról intézkedik.

— A kínaiak elutazhatnak Svájcba. A kínai hadüzenet megtörténte után a belügyminiszter a Magyarországon tartózkodó kínai alattvalókkal szemben úgy intézkedett, hogy

rendőri felügyelet alatt tartandók és további rendelkezésig nem hagyhatják el az ország területét. Közben a külügyminiszter a németalföldi kormány utján azt az értesítést kapta, a kínai kormány elutasította az osztrákok elutazása elé a kínai császári kormány nem gördit akadályokat. Ennek viszonzásaképpen Ugron Gábor belügyminiszter értesítette a budapesti államrendőrség főkapitányát és az összes törvényhatóságokat, hogy a Magyarországon tartózkodó kínaiak elutazhatnak Svájcba. A Budapesten tartózkodó kínai házalókkal közölték a rendőrségen a belügyminiszter intézkedését: és már többen el is utaztak közülük.

— Nyomozás egy eltűnt után. Kérem azon tisztbajtársamat, aki ez év május 10. körül Szajolon át Aradra utazott s aki egy polgári utitársának azt mondotta, hogy bátyám Bustea E. Loránt dr. „súlyos sebbel egy orosz kórházban fekszik, egy barátjával együtt” — tudassa nevét és címét Bustea Kornél dr. honvéd főhadnaggyal, Déva. Géppuskás tanfolyam.

— Cukor kiosztás. Felhívom az I., II., III., IV. és V. kerülethez tartozó kereskedőket, hogy pénteken, a többiek pedig, hogy szombaton délelőtt a cukorutalvány kiosztása céljából a közlekedési hivatalban jelentkezzenek. A cukor igazolvány 3., 4., 5 és 6. számú szelvénye váltható be adagonként 20 deka cukorra, melynek kicsinybeni eladási ára 30 fillér. A közlekedési hivatal vezetője.

— Helybeli és vidéki viszonteladók részére tábori dobozok, levelező-lapok, csomagoló- és levélpapírosok, papírzacsok, képes levelező-lapok, papírszárvéták, noteszek stb. legolcsóbban Kerpel Izsó papírnagykereskedésében.

MOZGÓKEPSZINHÁZ.

* Az Obsitos premierje az Apolló-ban. Az Apolló hatalmas nézőterét egészen betöltő közönségnek ma ritka és pompás élvezetben volt része. Magyar film pergett a vásznon, de olyan film, amely a külföldön is büszkesége lehet a hazai kinematográfia fejlettségének. Bakonyi Károly és Kálmán Imre óriási sikert aratott népies operettjét, az Obsitost írták és rendezték filmre osodálatos technikával és olyan bravúrral, hogy a darabnak szépségeit, kvalitásait meg fokozták az élethű beállításokkal. Gyönyörű, szívünkbe zárt emlékek elevenednek föl a darab élvezete közben s egy-egy jelenete úgy hat reánk, mint bubájos, megindító melódia. Az érdekességet fokozza a cselekmény, a milieu aktualitása. Ki ne emlékeznék a jóságos arcú „nemzetes asszony”-ra, a déleg két fiura Gyurira és Andrisra, akik otthagyták a nemes kurát és elmennek katonának. Az orosz fronton harcognak mindeketten és Gyurit leteríti az ellenség golyója. Andris azonban hazatér. Gyurit várják a kurán és a jó kenyeres pajtas tér meg, akit mindenki, a boldog anya is, Gyurit fának véli. Andris kénytelen e szomorú játékba belemenni, közben megszereti elesett bajtársának menyasszonyát és a darab végén a nemzetes asszony adja reájuk áldását. Osodás magyar levegő árad szét ezen a képen, igaz őszinte szívek tárulnak föl. A premier frappans sikerű volt, s a szerepek a legkiválóbb magyar művészek kezében vannak. A nagyhatású film még holnap is vetítésre kerül.

Féltőlall fejfájás, kedvetlenség, bagyadtás, borzongás, vértolulás, folytonos ásításra való hajlam, étvágytalanság, rossz szájíz, hányóinger, a szem kaprázása, fülzugás eseteiben a rendes székelést és kielégítő emésztést teremtő természetes „Ferenc József” keserűvizhez kell folyamodnunk.

BÖRGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

— A Jelzálog-Hitelbank félévi mérlege. A Magyar Jelzálog-Hitelbank most tette közzé 1917. első félévi mérlegét. Eszerint: Bevételek: Athozat nyereség az 1916. évről 1.233.762 K 89 f. Jutalékok a jelzálog- és községi kölcsönüzletből, nyereségek eladott zálogleveleken és községi kötelezőkön és egyéb nyereségek 2.079.706-15 K. Kamatjövödelmek 2.754.418-19 K. Összesen 6.067.882-23 K. Kiadások: Igazgatási és kezelési összes költségek 875.827-44 K. Adók- és illetékek 990.208-65 K. Hadi jótékonyági adományok 192.905 K. Felügyelőbizottság illetménye 15.000 K. Összesen 2.073.936-09 K., az 1916. évi nyereségáthozattal együtt a tiszta nyereség 3.993.946-14 K. a tavalyi első félévi 3.744.888-01 koronával szemben. A bank társaságában levő, saját kibocsátású címletek, valamint az összes egyéb értékpapírok változatlanul az utolsó évi mérleg árfolyamain vétettek fel. Ehhez képest saját kibocsátásaink és pedig a 4 százalékosok 70 százaléka, a 4 és fél százalékosok 80 százaléka, a konverzionális nyereségek 100 százalékos árfolyammal, az egyéb értékpapírok pedig ugyancsak az 1914. július 25-én jegyzetknél lényegesen alacsonyabb árfolyamon szerepelnek változatlanul továbbra is a mérlegben. Tekintettel az intézet jelentékeny aranytartalékaira, a bank belső tartalékai, mint a háberu alatt mindig, ezen évben is tetemesen erősítették. Az intézet az elmúlt félévben 10.000.000 korona összegű záloglevél- és községi kölcsönt folyósított. Az első félévben eladott saját kibocsátású címletek netto összege 24.000.000

koronát, az intézeti címletek összforgalma 666.000.000 koronát tett.

— A Hungaria Általános Biztosító Résvénytársaság m. hónap 29.-én tartotta meg ötödik rendes közgyűlését, amely az 1916. évre vonatkozó zárószámadásokat jóváhagyta, a felmentvényt úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelőbizottságnak megadta és az igazgatóság javaslatához képest elhatározta, hogy a kimutatott 17.088 korona 05 fillér tiszta nyereség új számlára vitessék át. A közgyűlést követően megtartott igazgatósági ülésen báró Fejérváry Imre az igazgatóság elnökévé választott.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

B. A. Budapest. A kívánt lappéldánnyal sajnálatunkra nem szolgálhatunk.

R. K. Versé nem közölhető.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1917. évi október 4-én, csütörtökön

C. Bérlet.

C. Bérlet.

Lavotta szerelme.

3 felvonásban.

Kezdeté este fél 8 órakor.

A szerkesztőért felel:

Stauber József

A béke küszöbén

1917. október 1-én

új előfizetést nyitottunk az „Aradi Közlöny“-re.

Az eseményekről napról-napra

a legalaposabb és a legfrissebb

tudósításban számol be az Aradi

Közlöny. Közleményeinek ere-

detisége és érdekessége, valamint

háborús híreinek megbízható-

sága révén Magyarország vidéki

lapjai között az első helyen áll

és mint ilyen a legelterjedtebb,

a legtartalmasabb, legkedvel-

tebb és legolvasottabb újság.

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egész évre 36 korona

Fél évre 18 korona

Negyed évre 9 korona

Egy hóra 3 korona

Tessék mutatványszámot kérni!

Használt ólom

megvételre kerestetik.

24134-1917.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. pénzügyigazgatóság 41519-1917. sz. a. kelt intézkedése folytán a következőkről értesíti Arad sz. kir. város hatóságát a központi szeszifőzde vállalkozója a kerületkehez tartozó községek területeiről a központi szeszifőzdebe szállított és szeszifőzésre alkalmas szőlőtörkölyt az 1917-1918. termelési időszakban az alábbiak szerint tartoznak venni. 1. Penészes, vagy romlott törkölyt a központi szeszifőzde vállalkozója nem köteles átvenni. 2. Olyan esetekben, amidőn a termelő a szőlő árát csomóját a bogyóktól külön választja, a központi szeszifőzde vállalkozója a bogyókból nyert törkölyvel együtt a

szőlőszárát, csomóját is és pedig ugyanazon áron köteles átvenni. Ellenben egyedül a szőlő szárát, csomóját a bogyókból nyert törköly nélkül nem tartozik átvenni. 3. A központi szeszifőzde vállalkozója a friss hegyi szőlőtörkölyt q.-ként 14 korona, a betaposott kiejert hegyi szőlőtörkölyt q.-ként 16 kor., friss síkfekvésű kerti, vagy homoktalaju szőlőtörkölyt q.-ként 12 korona, a betaposott kiejert síkfekvésű kerti, vagy homoktalaju szőlőtörkölyt q.-ként 14 kor., a kilugozott törkölyborkészítésére használt hegyi szőlőtörkölyt q.-ként 4 kor., a kilugozott törkölyborkészítésére használt síkfekvésű kerti, vagy homoktalaju szőlőtörkölyt q.-ként 3 kor. áron köteles átvenni. — Megjegyezzük,

hogy a borhamisításnak és hamisított bor forgalomba hozatalának tilalmazásáról szóló 1908. évi XLVII. t.-cikk 32. paragrafusa értelmében törkölybor készítése csakis azoknak van megengedve, akinek négy kat. holdnál nagyobb szőlőjük nincs és hogy az idézett t.-c. 33. paragrafusa szerint az a termelő, aki törkölybort akar készíteni, köteles ezen szándékát legalább 48 órával előbb az illető község előjáróságának bejelenteni. Ennél fogva a központi szeszifőzde vállalkozói amenyiben gyanujuk van arra, hogy a termelők szőlőtörkölyüket az idézett rendelkezések ellenére használják szőlőtörkölyborkészítésére, a kihágási eljárás megindítása végett forduljanak a rendőri büntető bírásko-

dást gyakorló és az idézett t.-c. 55. paragrafusában felsorolt hatóságokhoz. 4. Az olyan betaposott szőlőtörköly után, amelyet a központi szeszifőzde vállalkozója legkésőbb 1917. nov. 30-ig át nem vett, minden megkezdett hónapra q.-ként 50 fill. őrzési és gondozási díjat tartozik a termelőnek fizetni. A betaposott szőlőtörkölyt legkésőbb 1918. évi május 1-ig a központi szeszifőzde vállalkozójának át kell venni.

Önként értetik, hogy a fent megállapított árak fizetendők a beváltó állomásokon, vagy esetleg az egyes községekben átvett szőlőtörköly után is.

Arad, 1917. évi szeptember hó 28-án.

A városi tanács.

Földbirtokoknak

35 évre 7% annuitás teljes árfolyam,

50 évre 6% annuitás teljes árfolyam,

65 évre 4-85 annuitás 95% árfolyam

65 évre 5-56 annuitás 99% árfolyam mellett, továbbá

aradi házakra

50 évre 6% annuitás 98% árfolyam (rövidebb időre is) mellett

törlesztéses és váltó kölcsönököt folyósítat, valamint kisebb-nagyobb birtokok, házak eladását és parcellázásokat vállal!

Bonyhádi József

Arad, Kapa-u. 47., d. n. 2-től.

Birtokok és házak eladására előjegyezve.

Nagymennyiségű pléh pant

eladó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában.

Mesés szép lesz az a hölgy,

aki az

IBOLYA DORÉ CRÉMET

használja. Az arcbőrt vakító fehérre varázsolja és eltünteti mindenféle arctisztatlanságot. **Ara egy tégelynek 2- K.**

Ibolya Doré szappan 4 kor., Ibolya Doré tej 2 K - fill. Ibolya Doré hölgypor 2 K - fill.

Tyukszem ellen

a leghatásosabb szer az

Anagalin.

Ara 1 korona.

Kellemes ízű limonádét

mindenki otthon készíthet 1 adag **CITRAS**-sal.

Ara 20 fillér.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád gyógyszerüzében

Arad, Andrassy-tér 22. szám.

Matteine-féle patkány- és egérintás

új eljárás szerint.

Patkány- és egérintáshoz ajánlok **patkány- és egérintősz-bacilust**. A XX. század legmegbízhatóbb patkány- és egérintő-szere, csak patkányt és egeret öl meg, emberre vagy állatra nem veszélyes, tehát mindenütt elhelyezhető.

A patkány- és egérintősz bacillus ára:

1 kis adag 2-300 patkány kiirtására 12 K.

1 nagy adag 3-600 patkány kiirtására 20 K.

„Matteine”

vegyszeti laboratórium

Arad, Boros Beni-tér 1. szám
Telefon 10-45. 561

Használt csomagoló papír megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. :-:

Meghívó.

„GLORIA” takarékpénztár és hitelintézet r. t. t. c. részvényesei ezennel meghívottnak az Intézet helyiségében Pajon, 1917. év. október hó 20-án d. u. 2 órakor megtartandó

X. rendes közgyűlésre.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése. 2. Az 1916. évi zárszámadások megállapítása. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság felmentvényének megadása. 3. A tiszta nyereség felosztása. 4. A jelenléti jegyek megállapítása. 5. Az igazgatósági és felügyelő-bizottsági tagok választása. — Az igazgatóság 1917. évi szeptember hó 29-én megtartott üléséből. **Az igazgatóság.**

Vagyon. Mérleg-számla 1916. évi december hó 31-én. Teher.

Pénztárkészlet	12972 16	Alaptőke	86000
Váltótárca	280912 40	Tartalékalap	35263 47
Kötvénykölesönök	32235	Betétek	61119 03
Polyozsámla kölcsönök	5796 12	Viszleszámitolás	160719
Értékpapírok	614	Engedményezett kölcsönök	24022
Letétek	10723 46	Átmeneti előleges kamatok	4463 22
Házak és ingatlanok	18356 56	Tiszta nyereség	9931 73
Felszerelések leírás után	2800 340		
Átmeneti kátralekos kamatok	16846 79		
	381518 49		381518 49

Kiadások. Nyereség- és veszteség-számla. Bevételek.

Kamatok:		Váltókamat	25701 44
betétek után	2271 52	Kötvényskamat	4138 27
Engedményezett kölcsönök után	842 80	Jutalékok és egyéb bevételek	5166 03
Viszleszámitolás után	12221 11		
Tartalék alap után	1240 68		
Adók:			
Érvényes és községi adók	2169 37		
Betéti kamat adók	366 71		
Költségek:			
Fizetések	3466 66		
Hazbér	1000		
Különléte költségei, nyomtatványok, porto stb.	1155 14		
Leírás a felszerelésekből	340		
Tiszta nyereség			9931 73
			35005 74

Pajon, 1916. december 31-én.

6769

Daju Athanász, s. k. vezérigazgató h. **Az igazgatóság:** Dr. Popeszkó Kornél s. k. elnök, Daju Athanász, s. k., Farkas János, s. k., Opris János, s. k. — Alulírott felügyelő-bizottság jelen számadásokat megvizsgáltuk és azokat rendben és az intézet könyveivel egyben hangzóknak találtuk; Todoran Romulusz, s. k., Halmagy Samu, s. k.

Állami kölcsön hordók!

A m. kir. földművelésügyi miniszter 1917. szeptember hó 24-én 24234. sz. rendeletével megengedte, hogy az építés alatt álló ménesi állami közpince részére a barackai állami szőlőtelepen beraktározott új 152 darab 50 hltr.-es és a gyoroki bérpincében levő 100 darab 8 hltr.-es boroshordók kölcsön adassanak a következő feltételek mellett:

1. A hordók csakis azoknak a teljesen megbízható szőlősgazdáknak adhatók kölcsön, akiknek arra saját termésü idej mustjuk elhelyezésére van szükségük és ha e célra elég hordóval még nem rendelkeznek.

2. Arra az esetre, ha az összes igények kielégítésére szükséges hordók nem állnának rendelkezésre, a kölcsönadható hordókészlet a jelentkezők között a tényleges szükségletük aránya szerint leszállított mennyiségben osztandó szét.

3. A hordók jelenlegi állapotukban a pálosbarackai állami szőlőtelepen, illetve a gyoroki bérpincében adatkak át a kölcsönvevő szőlősgazdáknak.

4. A hordók használatáért havonként és hektoliterenkint 1 kor. (azaz egy koronát) kötelesek a kölcsönvevők fizetni. Ez a használati díj alulírott igazgató ságnál havonként előre lesz befizetendő.

5. A kölcsönvevő a hordót sem el nem adhatja, sem másnak át nem engedheti s általában azt pincéjéből ki nem vitetheti, a kölcsönvett hordóban tehát senkinek bort nem szállíthat hanem azt csakis pincéjében szabad tartania mindaddig, amíg azt vissza nem küldi.

6. Minden szőlősgazda köteles a neki kölcsönadott hordókat saját költségén rendes jó karban és tisztán tartani, ugyanilyen állapotban mihelyt borát eladta, illetőleg a hordót kiürítette, legkésőbb azonban 1918. évi június hó 1-éig a pálosbarackai állami szőlőtelepre, illetve a gyoroki bérpincébe saját költségén vissza szállítani, mely határidő elmulasztása esetén hektoliterenkint 100 korona, (azaz évszáz korona) bírságot tartozik fizetni a kincstárnak.

7. A kölcsönvevők kötelesek a hordók kiadása alkalmával a vincellériskola igazgatóságának két tanu előtt aláírt írásbeli kötelező nyilatkozatot kiállítani a fenti feltételek elfogadásáról.

Megjegyzem, hogy a hordók bár ujak, de a 3 évi rakározás alatt, különösen a nagy 50 hltr.-es hordók elszállítás előtt kádári kezelést igényelnek.

A kölcsön hordókra írásbeli előjegyzéseket kérem a ménesi m. kir. vincellériskola igazgatóságához címezve legkésőbb október hó 7-éig beküldeni, hogy 8-án d. e. 9 órakor 2. pont szerint a hordók szétoszthatók legyenek.

Ménés, 1917. szeptember hó 30-án.

Jausz Oszkár,
igazgató.

6749

Magyar-német

kereskedelmi

levelező

gyors- és gépirásban perfekt, önálló munkaerő

keresztetik

azonnali belépésre, horvát nyelvet bíró előnyben részesül. Cim a kiadóban. 6736

Női- és férfi kalapok formázása és festése.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy férfi- és női kalapok festését, tisztítását és formázását a legújabb divatu formákra

elvállalok a legszebb kivitelben és a legrövidebb idő alatt. Tisztelettel 6107

Mály Albert,

kalapos mester, Boros Béni-tér 23.

Ismeri ön már a 100-as

CSALADI FEDÁK CIPOKRÉMET üvegtégelyben.

Egy üvegtégely a legnagyobb háztartásban is egy hónapra elegendő. **Mindenütt kapható.** Tekintve a szállítás körüli nehézségeket, figyelemztetni óhajtom a t. fogyasztó közönséget, hogy őszi és téli szükségletét már most beszerezni sziveskedjék. 718

Vadász Zsigmond utóda

Budapest, V., Bálvány-utca 15. sz.

Használt ólom megvételre kerestetik.

A Magyar királyi belügyminiszterium és a magyar kir. kereskedelmi miniszterium által engedélyezett, valódi **HERSKOVITS-féle citromból készült**

CITROMIZ PÓTLÓ,

mely teljesen pótolja a most amugy is behozatal hiányában drága citromot. Kellemes íze és jóságánál fogva felülmúlja az eddig forgalomba hozott összes citrompótlókat. Egy kellemes ízű limonádéhoz egy kávés kanál, egy teához pedig 30 csepp elegendő. **Herskovits-féle citrom-pótló** kapható az összes elsőrangú fűszer- és esemegekereskedésekben. Egy kis üveg ára 1.70 korona, 1 nagy üveg ára 2.40 korona. **Viszont-elárnsítóknak nagy árengedmény.** Képviselet:

Roth József, Heim Domokos-utca 3.

Főraktár: Arad, Deák Ferenc-u., Földes gyógyszeráral szemben. Ügyeljünk a Herskovits névre. 6197

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

As apróhirdetéseket díjat az alábbiak szerint számítjuk.
Minden szó hirdetéséért 20 fillér. Vastagabb betűkkel 40 fillér.
A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.
A legkisebb hirdetés ára 10 szög 2 korona.
Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. Hirdetéseket átlag 1/2 óráig vesszük fel.
A kiadóhivatal fenntartja magának jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövege amelyik tartalmában fogva eredeti alakjában közölhető, megváltoztassa.

Alkalmazást keres.

Kemény leány,
ki az itoldai teendőkhöz járassággal bír, a magyar, német nyelvet tökéletesen bírja. Állást változtatna. Ajánlatot a kiadóba kér. 6762

Felnevelésére Deut-cho
mit besten Empfehlungen, engl. u. franz. im Ausland erlernt geschickt in Handarbeit u. Kunstschneiderei. Literatur wünscht Stelle, nur in guter Familie Arad od. Umgebung bevorzugt. Näheres durch Fr. Bachmann, Br. Bohus palota, 1. Tür, 2 Stock, No. 20, Arad. 6732

Alkalmazást nyer.

Házvezetőnő
Hatalabb (25-35 éves) intelligens, jó megjelenésű nő, esetleg társaság nélküli maradt gyermektelen háziasszony, aki teljesen megbízható, nri háziasszonyként és takarékosan vezetni és főzni jó. tud. Általános alkalmazást és nyugodalmas ott hont nyarhat vidéki uriembernél. Részletesebb adatok a kiadóban. 6771

Kereskedő segéd,
fiatal, hadmentes, festék szakmához azonnali beépésre kerestetik Meer Mór és fia festő-üzletében, Andrássy-tér 4. 6775

Intelligens háziasszony
keresek 3 tagú családhoz, főzés megkívánatik. Ajánlatot a kiadóba „Házvezetőnő” jelleg alatt. 6721

Tisztességes,
szorgalmas mindenest, ki padló keféléshez ért, jó fizetéssel ölvétetik. Batthyány u. 23. sz. 1. emelet. 2020

Nyomdász-tanulónak
felvétetik két fiú, kik a 14. évet betöltötték és legalább 6 osztályt végeztek. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Beltisztelő,
azonnali alkalmazást nyer Krausz Paulin könyvkereskedésében. 6757

Lakást keres.

Lakást szerébe.
Két szobás előszobás lakásomat becselném, esetleg 3 szobás lakással, 100 koronát és költözködési költséget fizetek. Ha valaki ilyen lakást ajánl, szívesen 100 koronát fizetek. Cím a kiadóhivatalban. 6764

A belvárosban
vagy annak közelében 3-4 szobás lakás mellek helyiségekkel kerestetik azonnalra, legkisebb november 1-re. Ajánlatot a kiadóba kérem. 6769

Keresek
két szobás butorozott lakást fürdőszoba és konyha használattal Zoldhelyi Annus, színház. 6773

Egy szoba
utcai 2 ágyas szoba, esetleg konyha és konyha használattal kerestetik. Címek a Messenger-boy vállalatához kerestetik. 5005

Kiadó lakás.

Máriaradván,
Fő-utca 9. szám alatt, a Farkas Győző árásiúr volt ur lakása, azonnali kiadó. Bővebbet Perjánovits Antalné, M.-Radnan. Fő-utca 9. szám. 6768

Vétel és eladás.

Elegáns austraiom
boa és karmantyú. eladó. Mertekintethi Forray-u. 7. Cz. Ackermann Antalné. 6787

Vásárok
egész bélyeggyűjteményeket, szyes könyveket, könyvtárakat régi és új festményeket Kerpel Issé könyvkereskedése. 3691

Butorok eladóknak.
buzdító, háló- és nappali szobabereendezés. Ha- és vasbutorok kaphatók Garai Károly butorüzletében Arad. Aszalos Sándor-utca 5. sz. 2791

Értékpapírok
ellonit szer. „Dudu” kapható egyedül Wajditygyógyászatban, Ferenc-ter. Kis úteg 1-90 kor., nagy úveg 3-50 kor. 2847

Irodalmi
könyvek, táskák, ír- és rajzszerek, a legelőnyösebben szerezhetők be Deák Béla könyv- és papirkereskedésében, Forray-utca, Nr. Nádasdy-palota 4421

Tűk
szék, kék ruhát, valamint mindegyik egyenruhát a legmagasabb árban. Vidékre is olcsóbb. Bleier Ignác, Bocskó-utca 1. 781

Ruhafestés
házi használatra kiváló minőségben kaphatók Braun N. A. festékraktárán és egyéni elhők gyárában, Arad, Szoros Bányánál 7. szám. Ismeretlen-űk egy árkedvezményben részesülnek. 6601

Vadász
kékerekű, tölgyes, lakatos szerszámok, lakatos gépek, benzomotorok, autogén hegyező, fűrészművelő, szil- és lendkerekek, mágnes-gyújtók, kovacsolt alkereszt egy- és kétágu lécek, sarokpantok, fabakok Fácán-u. 6. 6567

Vízimalom
jóforgalmú és jókorán lévő, Aradvármegyében, a József nádor malom csatorna mentén, elhalalozás és hadba vonulás miatt eladó. Bővebbet dr. Csiky Odón ügyvédnél Aradon, Ferdinánd utca 3. szám. 6537

Aranyat birtalom
a legfinomabb egy gramért 11 koronát, 18 karátosért 9 koronát, 16 karátosért 8 koronát, 14 karátosért 7 koronát fizetek. Brandes órák- és ókszerész. József főherceg-ut 12. szám. (Lutheránus-templom mellett.) 5513

Hegyműanyag
Bakóli ériás, valamint petrezselyem és egyéb magvakat, melyek csiraképeségéért, fajtisztaságáért felelősséget vállalunk, a legelőnyösebb napl. áron szállítunk. Vöröshagymát, fohagymát, sárgarépát, petrezselymet, tormát stb. a maximális áron adunk el. Étkészítők és csakis waggontételekben megkésztetünk tart. maximális áron alul ajánlatunk. Árnforgalmi Résvénytársaság, Makó. 6021

Lokomobilok magánjárára
való átalakításához szállítjuk az összes öntvényeket, tengelyeket, talplemezeket stb. Lokomobilokat magánjárási gőzgépekért becselrélünk. Bővebbet: Fiedrich Testvérek gépgyárában, Temesvár. 6089

Használt ólom
megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7892

Egy állig használt egyenáramú
2 1/2 lóerős motor eladó. Bővebbet az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Ingatlan.

Eladó ház.
Gizella-utca 8. sz. emeletes bérház, 10 évig adómentes, szabad kézfől eladó. Bővebbet ugyanott. 6140

Ha árulna
16. számú sarokház eladó. Bővebbet Kalvin János-utca 5. szám. 6678

Eladó
sarokház, vízvezeték, villanyvilágítással. Értekezni Fácán-utca 6. 6668

Eladó
Határ-utca 9. számú bérház (szerb templom közelében). Jövedelmezős tiszván 5 1/2 % ot. Vevő részére 3 szobás lakás biztosítva. Lázár Sebő, Hacsinger-u. 8. sz. Telef. 747. 6858

Ét utca nyitló ház
eladó. Mikos Kelemen-utca 17-19. sz. 6704

Oktatás.

E-ne diplomirte Deutsche
Lehrerin wünscht. Lektionen zu ertheilen. Näheres in die Administration 6766

Továbbképzés
nyitók iskolákat végzett leánytanulók értelelem, irodalom és művészettörténetből. Levelet a kiadóba „Továbbképzés” jellegre kérés. 6743

Üzletek.

Szódagyár megvásárlása.
Keresek megvételre elszállítható szódagyárat. Lehetőleg részletes ajánlatot kérek a lap kiadóhivatalán. „Szódagyár” jelleg alatt. 6711

Különfélék.

Bán Áron
szémet keresem jelenlegi tartózkodási helyéről, értesítő jutalommal részesül. Libus Győrv. Muszari, Brád. 6772

Egyes
kedden délután az ügyvezetőségtől a városházáig terjedő uton egy szék órákarcát. Kéretik a becsületos megtaláló illő jutalom ellenében adja át a kiadóhivatalban. 6770

Apróhirdetések
az „Aradi Közlöny” részére felvételnek a Messenger-boy rovában. Deák Ferenc-u., Barna Béla hirdetési és hirdaprodájában Zrínyi-u. és a Kossuth-utcai papírüzletben.

Gyógyászat.

Hehs Vasas chinatona.
Suverén szer vérszegénység, sápkór, szédülés, a vérszegénységből eredő idegbajok, étvágytalanság, gyomorbántalmak, láz, általános gyengeség ellen. Páratlan vérképző és verjavító, biztos óvszer malárikus fertőzések és minden infektióból eredő meg-betegedés ellen úgy felnőtteknek, mint gyermekeknek. Ára 5.— kor. Hehs gyógyszerár, Földes gyógyszerár. 12

Az Ansel
aranyér-kupokát mindenben pótolják a Haemorhoidak-kupok, azonos összetételük folytán hatásuk is teljesen azonos, ára 3 korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár Arad. 12

Tyukszem
és minden bőrkeményedés ellen biztosan ható szer, Hehs gyógyszerár tyukszem-tapasza. A legmeggröszöttebb tyukszem a tapasz párnapos használata után leválk, a gyótró fájdalom azonnal megszűnik. Ára 1 korona. Hehs gyógyszerár, Földes gyógyszerár Arad. 12

Dr. Schajkovszky
lábizzadás elleni szere, distos, kipróbált ártalmatlan szer, rögtön hat, ára 1 korona 50 fillér. Kapható Földes és Hehs gyógyszerárban. 12

Viszketegséget,
szőr, ruh leggyorsabban csulasztja a Dr. Fiesch-fele eredeti
„BARNÁ ZSIR”
Nicsen s-aga, nem p-szki. Mindig eredeti p-cséses Dr. Fiesch-fele: kérjünk. Proba tégely 1.00 sz. nagy tégely 3.— k. C-aldí tégely 9.— k. Kapható Aradon, Hajós Árpád gyógyszerárban, Andrássy-ter 2. 1151

Központi irodánk részére keresünk

egy kereskedelmi akadémiát végzett, pár évi gyakorlattal bíró, kettős könyvelésben jártas

fiatalembert

Ajánlatok, fizetési igények megjelölésével: az Aradmegyei Mezőgazdasági Ipar R.-T.-hoz Kisjenő küldendők.

Ad. 10193—1917. pm.

HIRDETMÉNY.

A városi árvaházban egy felügyelő alkalmazása vált szükségessé, aki a városi árvák felett a felügyeletet gyakorolja.

Ezen állásra művelt, magános nők pályázhatnak. Az állás tiszteletdíja következő: havi 60 korona fizetés, természetbeni lakás, fűtés, világítás és élelmezés.

A teendőkre vonatkozólag részletes felvilágosítást az árvaház igazgatója adja meg.

Az állás azonnal elfoglalandó. A kérvények f. hó 6-ig bezárólag hivatalomnál nyújtandók be és ahhoz pályázni születesi bizonyítványra, erkölcsi és iskolai bizonyítványra csatolandó.

Arad, 1917. október hó 3-án.

Lócs, polgárm. h.

19484—1917. kb.

HIRDETMÉNY.

Közhírré teszem, hogy a m. kir. honvédelmi miniszter ur 15504. eln. 206—917. sz. rendeletével a hadi célokra igénybe vett fémtárgyakért a következő tételeket állapította meg:

B) Vörösréz, bronz, vörösfém, és tombakból készült tárgyak.

Az A) pont alatt felsorolt tárgyak térítési tétele oly tárgyakra vonatkozólag, amelyek ujezüstből vagy ezzel rokonövezetekből készültek, két koronával nagyobb, mint a sárgaréz tárgyaké. Az A) B), C) alatt felsorolt tárgyakon estleg található ón, ólom, vagy horgony alkatrészek, illetőleg becslés szerinti súlyuk szerit térítendő meg és pedig az ólom kg.-kint 1.20 koronával, az ón 16 koronával és a horgony 1.50 koronával.

Amenyiben ezekért a tárgyakért a jelen rendelettel nem valamely más térítési tétel állapított meg, érték a 13463. eln. 20. b) 115. számú honvédelmi miniszteri rendletben megállapított térítésénél fogva 30 százalékkal nagyobb térítés jár.

Arad, 117. szeptember hó 22. Greén, főkapitány.

Használt Ólom
megvételre kerestetik
Cím a kiadóhivatalban.